

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВОЇ ГРИВНІ

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Анотація. У статті досліджено історію розвитку, перспективи та переваги використання цифрової гривні.

Ключові слова: цифрова гривня; платіжний засіб; криптовалюта; блокчейн; діджиталізація; електронна валюта; оцифрування.

Prospects for the use of digital hryvnia

Abstract. The article examines the history of development, prospects and benefits of using the digital hryvnia.

Key words: digital hryvnia; means of payment; cryptocurrency; blockchain; digitalization; electronic currency; digitization.

Актуальність. Тема криптовалют або цифрових валют зараз не є такою актуальною, як 2-3 роки тому. Але це в ніякому разі не пов'язано із втратою їх популярності чи ефективності, просто вони стали звичайною буденністю для пересічних громадян. Та центральні банки все більше розвивають цифрові активи й поступово, але стабільно, наближаються до запуску електронних версій своїх валют.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Даний вид фінансів зумовив чимало досліджень, серед яких варто виділити роботи Герваїс А., Грубер Д., Карам О., Капкун С., Хюбнер Б. та інші. Також потрібно виділити українських науковців, таких як Лук'янов В., Ситник І.П. та Бурковська А.В.

Мета. Метою дослідження є аргументація перспектив та ефективності використання цифрової гривні.

Основна частина. Цифрова валюта центрального банку (CBDC) – це цифрова форма грошей, які вже емітовані центральним банком і є загальнодоступним законним платіжним засобом на території країни. CBDC варто відрізнити від звичних криптовалют, оскільки останні не випускаються державою і не мають статусу законного платіжного засобу на території країни. [1]

Вже не на одній конференції Міжнародного валютного фонду, які були присвячені розвитку трансконтинентальним розрахункам, було зазначено про те, що цифрові валюти мають низку переваг пере звичайними паперовими грошима. Для прикладу, міжнародні транзакції проходять набагато швидше, а коштують в декілька разів дешевше. Це спрощує діяльність для бізнесу, який веде свою діяльність в кількох країнах. Для країни прийняття цифрової валюти означає те, що оплата за послуги і товари між компаніями, які розташовані на різних континентах, проходитиме швидко, а ціна транзакцій знизиться в рази.

Коли розраховуються банківською картою проходить списання коштів саме з рахунка особи, а внаслідок – відомо, де, хто і за що розраховувався. А от при розрахунках е-гривні списання грошей відбувається з електронного гаманця, який має свій номер і не зберігає ніякої інформації про власника. Для користувачів це дуже вигідно. Але все таки конфіденційність, може підвищити ризик збільшення здійснення незаконних операцій. Це не буде проблемою, завдяки використанню технології блокчейн. Використовуючи розподілену електронну базу даних, що зберігає впорядкований ланцюжок захищених від підробки та спотворення записів, так званих «блоків», що постійно збільшується. База зберігає історію транзакцій за увесь час існування цієї системи. На відміну від паперової гривні, кожен електронну гривню можна буде відслідкувати – від випуску до використання для останньої транзакції. Саме на основі цієї технології працює перша випущена криптовалюта – bitcoin. Але казати про те, що цифрова гривня стане конкурентом криптовалюті, це буде помилкою. Тому що, на відміну від децентралізованої емісії, тобто майнінгу біткойна та інших подібних валют, усю емісію е-гривні контролюватиме Національний банк України. Це ж стосується і валютних котирувань. Цінність криптовалюти характеризується витратами на електроенергію і роботу процесора при її майнінгу, а вартість залежить від пропозиції та попиту на біржах. У випадку ж із національними електронними

гривнями, що випускатимуться централізовано, буде діяти залежність до обмінного курсу готівкових національних валют. [2]

Для звичайних громадян, введення цифрової гривні, дає змогу проводити перекази за кордон, до прикладу родичам. Конвертація однієї цифрової валюти в іншу проходить автоматично без прив'язки до долара, як це відбувається зараз із міжнародними переказами до України.

Введення цифрової гривні допоможе із боротьбою головної проблеми України – корупцією. Все тому, що Національний банк зможе відслідковувати усі перекази та платежі, при необхідності заблокувати їх. Це допоможе знищити корупцію та відмивання грошей на усіх рівнях. Важливий для України ефект – це розширення бази оподаткування, зменшення обсягів тіньової економіки з покровою її декриміналізацією. Також і держава, і фінустанови отримують переваги, скоротивши витрати на обслуговування грошового обігу, а саме на карбування й утилізацію грошей, інкасацію, операційні витрати тощо.

Саме тому для України є перспективною можливість випуску цифрових грошей, які в час загальної діджиталізації здатні стати рівноцінним еквівалентом звичайної фіатної гривні. Наприкінці 2016 року Нацбанк почав вивчати можливості запуску власної цифрової валюти – електронної гривні або е-гривні на основі технології блокчейн, яка дозволить мінімізувати транзакційні витрати на переказ грошей від одного учасника платіжного ринку України іншому та одночасно проводити їх з практично миттєвою швидкістю. Втілення його практичної частини завершилося наприкінці 2019 року. В рамках випробування технології блокчейн-платформи в обіг було випущено незначний обсяг електронної гривні (в еквіваленті приблизно 5,5 тисячам готівки), операції з використанням якої тестували робочі групи за участю НБУ, підприємств-волонтерів, а також Світового банку. І всі учасники експерименту констатують: е-гривня може стати непоганою альтернативою чинними засобам та інструментам роздрібних платежів. Її переваги – простота використання, доступність, безпека та швидкість розрахунків. Утім, в НБУ на разі не беруться прогнозувати, яким буде попит на цифрову гривню, чи “приживеться” вона серед населення. Вивчення цих питань – завдання наступних етапів аналізу НБУ. У 2018 році НБУ провів пілотний проект і тестував використання електронних грошей серед своїх співробітників. Тестування базувалося на інфраструктурі платіжної системи «Простір». [3]

Висновок. Отже, впровадження цифрової гривні дозволяє збільшити швидкість переказів, зробити їх дешевшими, а також дозволить контролювати усі рівні переказів, що у свою чергу унеможливить відмивання коштів та корупцію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Суспільне: веб-сайт. URL: <https://suspilne.media/70844-ak-ta-naviso-centralni-banki-pracuut-nad-vasnami-cifrovimi-valutami/> (дата звернення 14.02.2021)
2. Банкір: веб-сайт. URL: <https://banker.ua/uk/kartochki/cbdc-ukraina-ua/> (дата звернення 16.02.2021)
3. Національний банк України: веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-prodovjit-vivchati-mojlivist-vipusku-vlasnoyi-tsifrovoyi-valyuti--e-grivni> (дата звернення 16.02.2021)

Андронік Олена Леонідівна, кандидат економічних наук доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Донецький Національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, e-mail: o.andronik@donnu.edu.ua

Мазурук Олександр Володимирович, студент економічного факультету, Донецький Національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, e-mail: mazuruk_o@donnu.edu.ua

Andronik Olena. L - Associate Professor, Vasyl' Stus Donetsk National University, Department of Entrepreneurship, Corporate and Spatial Economics, Vinnytsia, Ukraine, e-mail: o.andronik@donnu.edu.ua

Mazuruk Oleksandr Volodymyrovych - student of the Faculty of Economics, Vasyl Stus Donetsk National University, Vinnytsia, e-mail: mazuruk_o@donnu.edu.ua